

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**  
**TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

**HOÀNG THỊ HIỀN**

**ĐỔI MỚI KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ  
HỌC TẬP CỦA HỌC SINH Ở PHẦN VĂN HỌC  
VIỆT NAM HIỆN ĐẠI LỚP 9 THEO HƯỚNG  
TÍCH CỰC VÀ SÁNG TẠO**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC**

**Thái Nguyên - 2013**

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**  
**TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

**HOÀNG THỊ HIỀN**

**ĐỔI MỚI KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ  
HỌC TẬP CỦA HỌC SINH Ở PHẦN VĂN HỌC  
VIỆT NAM HIỆN ĐẠI LỚP 9 THEO HƯỚNG  
TÍCH CỰC VÀ SÁNG TẠO**

**Chuyên ngành: Lí luận và phương pháp dạy học Văn - Tiếng Việt**

**MÃ SỐ: 60.14.01.11**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC**

**Người hướng dẫn khoa học: PGS. TS. Nguyễn Huy Quát**

**Thái Nguyên - 2013**

## **LỜI CAM ĐOAN**

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất cứ công trình nào khác.

*Thái Nguyên, ngày 20 tháng 8 năm 2013*  
**Tác giả luận văn**

*Hoàng Thị Hiền*

**Xác nhận của giáo viên hướng dẫn**

**Xác nhận của khoa Văn**

**PGS. TS. Nguyễn Huy Quát**

## LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn này tôi xin chân thành cảm ơn:

- Ban giám hiệu, Ban chủ nhiệm khoa Ngữ Văn, Phòng Sau đại học trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên.

- Các thầy cô giáo ở Viện Văn học, Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên, Trường Đại học Sư phạm I Hà Nội, các thầy cô giáo công tác ở Bộ Giáo dục và Đào tạo

Đặc biệt, tôi xin được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến PGS.TS Nguyễn Huy Quát, người thầy đã động viên, giúp đỡ tôi rất nhiều để luận văn có thể hoàn thành.

Cuối cùng, tôi xin chân thành cảm ơn gia đình, bạn bè, đồng nghiệp trường THCS Yên Ninh (Phú Lương, Thái Nguyên), trường PT dân tộc nội trú THCS Phú Lương (Thái Nguyên) đã động viên, khích lệ, tạo điều kiện và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Tác giả luận văn

***Hoàng Thị Hiền***

# MỤC LỤC

	Trang
Trang phụ bìa	
Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn .....	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục các ký hiệu, các chữ viết tắt.....	iv
<b>MỞ ĐẦU .....</b>	<b>1</b>
1. Lí do chọn đề tài .....	1
2. Lịch sử vấn đề.....	4
3. Mục đích nghiên cứu .....	8
4. Đối tượng nghiên cứu, phạm vi nghiên cứu.....	8
5. Nhiệm vụ nghiên cứu .....	8
6. Phương pháp nghiên cứu .....	9
7. Đóng góp mới của luận văn.....	9
8. Cấu trúc luận văn.....	9
<b>Chương 1 MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP MÔN NGỮ VĂN TRONG NHÀ TRƯỜNG PHỔ THÔNG .....</b>	<b>10</b>
1.1. Cơ sở lí luận.....	10
1.1.1. Quan niệm về kiểm tra, đánh giá .....	10
1.1.2. Mục đích, ý nghĩa của đánh giá kết quả học tập trong quá trình dạy học ..	10
1.1.3. Những yêu cầu sư phạm của việc kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của người học .....	16
1.2. Một số vấn đề lí luận về kiểm tra đánh giá trong phân môn Ngữ văn ....	18
1.2.1. Soạn giáo án Văn học và việc ra đề Văn.....	18
1.2.2. Chấm bài .....	25
1.2.3. Trả bài.....	26

**Chương 2 THỰC TRẠNG KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ PHẦN VĂN HỌC VIỆT NAM HIỆN ĐẠI LỚP 9 Ở MỘT SỐ TRƯỜNG THCS HUYỆN PHÚ LƯƠNG, TỈNH THÁI NGUYÊN.....27**

- 2.1. Nội dung dạy học phần văn học hiện đại Việt Nam trong chương trình và sách giáo khoa Ngữ văn lớp 9 hiện nay.....27
- 2.2. Thực trạng kiểm tra, đánh giá kết quả học tập môn Ngữ văn bậc THCS29
  - 2.1.1. Tích cực..... 34
  - 2.1.2. Hạn chế..... 34
- 2.3. Thực trạng kiểm tra, đánh giá phần văn học Việt Nam hiện đại lớp 9 THCS..36
  - 2.3.1. Thực trạng kiểm tra miệng ..... 36
  - 2.3.2. Thực trạng kiểm tra 15 phút..... 37
  - 2.3.3. Thực trạng kiểm tra 45 phút..... 38

**Chương 3 MỘT SỐ GIẢI PHÁP ĐỔI MỚI KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP CỦA HỌC SINH Ở PHẦN VĂN HỌC VIỆT NAM HIỆN ĐẠI LỚP 9 .....44**

- 3.1. Một số giải pháp chung về đổi mới kiểm tra, đánh giá.....44
  - 3.1.1. Thực hiện ra đề kiểm tra theo đúng quy trình..... 44
  - 3.1.2. Yêu cầu tiến hành kiểm tra nghiêm túc, đúng quy chế chuyên môn... 45
  - 3.1.3. Thực hiện tốt khâu chấm bài và đánh giá kết quả kiểm tra ..... 46
  - 3.1.4. Sử dụng kết quả kiểm tra trong việc điều chỉnh quá trình dạy học ..... 48
- 3.2. Xây dựng đề kiểm tra đánh giá kết quả học tập phần văn học Việt Nam hiện đại của học sinh lớp 9 .....49
  - 3.2.1. Biên soạn đề kiểm tra kết quả học tập phần văn học Việt Nam hiện đại của học sinh lớp 9..... 49
  - 3.2.2. Thực nghiệm kiểm tra trên lớp..... 63
  - 3.2.3. Kết quả thực nghiệm ..... 64

**KẾT LUẬN .....67**

**TÀI LIỆU THAM KHẢO .....69**

## DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

<b>CHỮ VIẾT TẮT</b>	<b>CHỮ ĐẦY ĐỦ</b>
THPT	Trung học phổ thông
THCS	Trung học cơ sở
GV	Giáo viên
HS	Học sinh
SGK	Sách giáo khoa
NXB	Nhà xuất bản
KT, ĐG	Kiểm tra, đánh giá
QTDH	Quá trình dạy học
Bộ GD&ĐT	Bộ Giáo dục và Đào tạo

# MỞ ĐẦU

## 1. Lí do chọn đề tài

### 1.1. Kiểm tra, đánh giá là khâu rất quan trọng trong quá trình dạy học

Kiểm tra, đánh giá là một bộ phận hợp thành không thể thiếu trong giáo dục đào tạo nói chung, trong quá trình dạy học các môn học nói riêng. Trong quá trình dạy học, KT, ĐG là khâu cuối cùng nhưng đồng thời cũng là bước mở đầu cho một chu trình tiếp theo với chất lượng và hiệu quả cao hơn. Đó không đơn thuần là đánh giá kết quả công việc mà còn nhằm đề xuất những quyết định phù hợp để cải thiện, nâng cao chất lượng hiệu quả của việc dạy học

Đổi mới nội dung, phương pháp tổ chức thi và kiểm tra (Gọi tắt là kiểm tra) nhằm đánh giá đúng mức độ tiếp thu kiến thức, thành quả học tập, khắc phục những yếu kém và tiêu cực trong giáo dục, đã được đề cập từ lâu trong các văn bản có tính pháp lí của Đảng, chính phủ và của ngành Giáo dục và Đào tạo Việt Nam.

- Báo cáo chính trị của ban chấp hành trung ương khóa IX tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X của Đảng về việc nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng, ở mục V có viết: *“hoàn thiện hệ thống đánh giá và kiểm định chất lượng giáo dục. Cải tiến nội dung và phương pháp thi cử nhằm đánh giá đúng trình độ tiếp thu tri thức, khả năng học tập. Khắc phục những mặt yếu kém và tiêu cực trong giáo dục”*.

- Bộ Giáo dục và Đào tạo (Ngày 30/12/2010), Công văn số 8773 về đổi mới kiểm tra đánh giá cũng chỉ rõ tầm quan trọng của việc đổi mới hình thức kiểm tra (biên soạn đề kiểm tra dưới hình thức ma trận đề).

- Điều 5, khoản 2 Luật Giáo dục của Quốc hội nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam số 38/2005/QH XI ngày 14/06/2005 (sửa đổi bổ sung) cũng đã chỉ rõ vai trò quan trọng của đổi mới phương pháp giáo dục trong đó có đổi mới phương pháp kiểm tra, đánh giá: *“Phương pháp giáo dục phải phát huy tính tích*



*cực, tự giác, chủ động của người học, bồi dưỡng cho người học năng lực tự học, khả năng thực hành, lòng say mê học tập và ý chí vươn lên... ”.*

## **1.2. Kiểm tra, đánh giá phải xuất phát từ cơ sở thực tiễn**

Giáo dục hiện đại đặt ra yêu cầu người dạy phải quan tâm giải quyết đồng bộ tất cả các yếu tố của quá trình dạy học, như: Mục tiêu, nội dung, phương pháp, thiết bị, cơ sở vật chất dạy học và kiểm tra, đánh giá. Tùy vào từng hoàn cảnh cụ thể, người dạy phải biết chọn những yếu tố then chốt mà nếu tác động vào đó sẽ làm xoay chuyển các yếu tố khác. Thời gian qua, các yếu tố của quá trình dạy học đều được quan tâm, trong đó vấn đề kiểm tra, đánh giá chất lượng giáo dục nói chung, chất lượng nắm tri thức bộ môn nói riêng đang là một vấn đề thu hút sự quan tâm của toàn ngành giáo dục. Mục tiêu, nội dung, phương pháp dạy học đã đổi mới trong khi phương pháp kiểm tra, thi cử ở trường phổ thông vẫn chủ yếu diễn ra dưới hình thức truyền thống hoặc có thay đổi nhưng vẫn là “bình mới rượu cũ”. Cách dạy học và thi cử như thế chưa phản ánh đúng tài năng và trình độ của từng học sinh và cũng chưa đáp ứng được nhu cầu giáo dục.

- Bộ môn Ngữ văn là môn khoa học mang tính nghệ thuật. Chính vì đặc thù này mà việc kiểm tra, đánh giá cũng gặp phải những khó khăn nhất định. Đối với bộ môn này, ngoài kiến thức ngôn ngữ còn phải rèn năng lực cảm thụ văn học, kỹ năng đọc- viết- thuyết trình... Cho nên việc kiểm tra, đánh giá thiên về đọc thuộc lòng, thậm chí học vẹt, ít yêu cầu vận dụng kiến thức, ít rèn luyện kỹ năng và năng lực tự học là điều không phù hợp.

Tình hình kiểm tra, thi môn ngữ văn trong nhà trường ở Việt Nam vài thập kỉ qua vẫn còn những tồn tại:

- Các bài kiểm tra mới chỉ tập trung kiểm tra được những điều học sinh (HS) ghi nhớ, học thuộc nội dung học tập từ sách giáo khoa (SGK), từ giáo

viên (GV) hơn là vận dụng sáng tạo những hiểu biết này vào các tình huống thực tiễn (các kỹ năng thực hành vận dụng).

- Các bài kiểm tra chỉ có thể đánh giá được một phạm vi hạn hẹp những gì HS học được ở nhà trường, không kiểm tra hết những gì HS được học, hay nói khác đi là không đo được một cách toàn diện các nội dung học tập và các năng lực của người học.

- GV chưa lưu tâm đến việc khẳng định với HS lí do tại sao các em làm bài chưa tốt và bằng cách nào các em có thể học tốt hơn, ngoại trừ cách nhắc nhở hay nhận xét chung chung “chưa nắm vững...”, “hãy học tập chăm chỉ hơn” hay “cần cố gắng hơn”...

- HS không biết (hoặc chưa quan tâm) đến các kỹ năng và năng lực quan trọng khác (thí dụ như năng lực vận dụng những gì được học ở nhà trường vào thực tiễn giải quyết những vấn đề của đời sống hằng ngày, năng lực tự học thêm những gì ngoài SGK, năng lực tự khẳng định... vì những điều này không được đánh giá).

- Việc cho điểm của GV không thống nhất và có sự khác biệt lớn giữa các giáo viên khi đánh giá HS do chưa đảm bảo tính khách quan, chưa hạn chế được tính chủ quan, áp đặt trong đánh giá.

- GV không rõ về chuẩn kiến thức, kỹ năng mà HS cần đạt được và nhiều yêu cầu rất quan trọng đối với người học vì chưa có kỹ năng đọc hiểu, phân tích chương trình học tập, chưa được cập nhật với chuẩn yêu cầu cần đạt.

- GV chưa có kinh nghiệm ra đề kiểm tra, xây dựng câu hỏi, bài tập vì các trường sư phạm chưa quan tâm đến việc nâng cao các năng lực nghề nghiệp và đặc biệt là chưa quan tâm đến việc trang bị cho giáo sinh các kỹ thuật đo lường và các kỹ năng đánh giá.[3]

Căn cứ vào tình hình thực tiễn nêu trên, căn cứ vào tầm quan trọng của khâu kiểm tra, đánh giá đối với quá trình dạy học nói chung và kiểm tra, đánh